

Afrikagruppernas strategiska plan 2017 – 2021

Om dokumentet

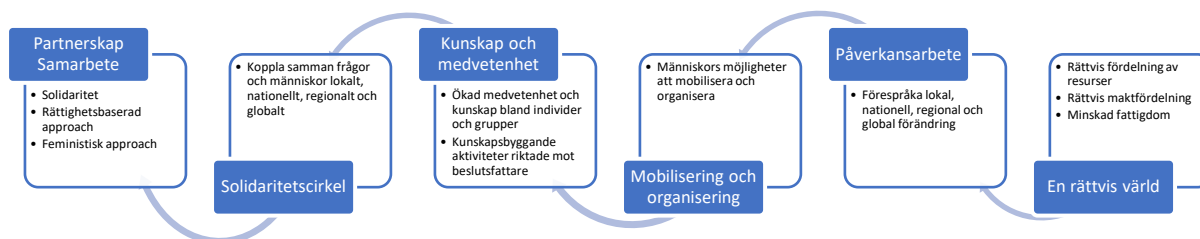
Afrikagruppernas strategiska plan är en länk mellan långtidsplanen (LTP) och verksamhetsplanen. Årsmötet, organisationens högsta beslutsorgan, fastslår LTP. Den gäller för tio år. Med LTP som utgångspunkt väljer styrelsen ut prioriterade områden och tar fram en strategisk plan för en femårsperiod. Den strategiska planen tas fram med input från partners, medlemmar och andra intressenter. Med utgångspunkt från den strategiska planen tas en verksamhetsplan för fem år fram. Under perioden ska vi också utforma mer detaljerade strategier för penninginsamling och kommunikation.

Detta dokument är ett arbetsdokument för styrelsen, nämnderna, nyckelmedlemmar och personal. En mer kortfattad och lättillgänglig version som är lämplig att ge till partners, donatorer och medlemmar kommer att framställas vid ett senare tillfälle.

1. Vision och förändringsteori

Afrikagrupperna är en solidaritetsorganisation. Vår vision är **En rättvis värld**. Vi agerar i solidaritet med människor i kampen mot fattigdom. Vi agerar för att ändra de förhållanden som orsakar ojämlikhet i det globala ekonomiska systemet. Afrikagruppernas partnerorganisationer är viktiga parter i detta arbete.

En modell av Afrikagruppernas förändringsteori:

För individen är förändring kopplat till attityder och beteenden. Vi tror att man måste skapa medvetenhet om människors rättigheter för att individen ska kunna förbättra sina levnadsvillkor. Vi tror också att vi är starkare tillsammans. Organisering är en plattform och ett verktyg för förändring. Att samlas i nätverk, rörelser och föreningar är därför avgörande för att krav på förändring ska göras hörda. Om de ska bli verklighet måste krav på förändring accepteras i samhället. Normer måste delas och policyer och lagar måste stötta dem i både ord och handling. Alltså handlar ökad medvetenhet och faktisk förändring inte bara om att samlas. Det handlar också om påverkansarbete, om att skapa opinion om vad som behöver göras, hur det ska göras och vem som ska göra det.

Patriarkat och ojämlikhet mellan könen är globala problem. De visar sig på olika sätt i olika delar av världen och i olika sammanhang. Sättet som kvinnor påverkas av ojämlikhet mellan könen och patriarkala strukturer på beror till exempel på klass, etnicitet, ålder och sociala, kulturella, religiösa och socioekonomiska aspekter. Så är det både i det globala nord och det globala syd. Därför sätter vi kvinnor i utvecklingens centrum. Dock är det viktigt att förstå att patriarkala strukturer skadar hela samhället: både kvinnor och män och flickor och pojkar påverkas. Vi, kvinnor och män, måste enas i solidaritet mot de makter som reproducerar det patriarkala systemet.

Afrikagrupperna har stor potential att aktivt bidra till att denna förändring blir verklighet. Vi har stor expertis i regionen och arbetar genom och med lokala organisationer och andra som arbetar för förändring. Detta leder till lokalt ägande av förändringar och bemyndigande. Lokal expertis förbättrar utsikterna för framgång och hållbarhet. En nyligen genomförd utvärdering visade att Afrikagruppernas partnerskapsmodell är mycket uppskattad av partnerorganisationerna. Afrikagrupperna har en stark tro på människors egen kapacitet att definiera och lösa sina problem och ger nästan uteslutande budgetstöd.

Den befintliga ojämlika fördelningen av makt och resurser upprätthålls av politiska, ekonomiska, sociala, patriarkala och kulturella system och strukturer. Dessa system och strukturer utvecklas; de är inte statiska och därför är de påverkbara. Social förändring sker på olika nivåer som alla hänger ihop. Afrikagrupperna har valt följande tematiska områden för att uppnå sina mål: Kontroll över naturresurser, Matsuveränitet, Rättvisa arbets- och

levnadsvillkor, Sexuell(a) och reproduktiv(a) hälsa och rättigheter (SRHR) och HIV. För att kunna nå målen måste dock våra befintliga förutsättningar och resurser tas med i beräkningarna. Det krävs ökad finansiering och penninginsamling, kunniga, motiverade och aktiva medlemmar och personal och en dynamisk stämning som stimulerar kreativt tänkande. Vi har valt följande strategier för att nå våra mål: En feministisk approach, Solidaritetscirkel, Partnerskap och samarbete, Organisering och mobilisering med rättighetsbaserad approach, Kunskapsdriven organisation, Påverkansarbete och lobbying.

En feministisk approach

Kvinnors rättigheter, makt och jämlikhet mellan könen är centrala för strukturell förändring och är förutsättningar för social rättvisa. Alltså är utgångspunkten för vårt arbete kvinnors situation, åsikter och behov. Feminism har som mål att eliminera alla sorters diskriminering mot kvinnor på grund av kön och könstillhörighet likväl som klass, etnicitet, ålder, eventuell funktionsnedsättning, sexuell läggning, geografisk plats, nationalitet, religion eller andra former av social exkludering. En feministisk approach ser och utmanar alla sorters makt och förtryck gällande detta och sätter kvinnors erfarenheter i centrum.

Kvinnor som upplever flera former av diskriminering måste vara medvetna om och kräva sina rättigheter, vilket ofta blir fallet när kvinnor samlas för att diskutera sina problem och agerar kollektivt för att söka lösningar. Kvinnors personliga kamp för värdighet, trygghet, jämlikhet och kontroll över sina kroppar är viktig för deras gemensamma mobilisering och ledarskap på den offentliga arenan. Organisering av kvinnor och kraften i deras oberoende rörelser är de starkaste tecknen på att könsjämlighetslagar och policyer på flera områden – från familjejuridik till våld mot kvinnor och från ickediskriminering vid anställning till barnomsorgstjänster – är på gång. Allt vårt arbete genomsyras av en förståelse för behovet att utmana och förändra maktrelationer så att kvinnor kan åtnjuta rättigheter och uppfylla hela sin potential.

Under den period som denna strategiska plan täcker ska Afrikagrupperna använda och utveckla en feministisk approach för sitt arbete. Vi ska hitta och koppla samman livfulla kvinno- och ungdomsrörelser och se till att all vår kommunikation med partnerorganisationer innefattar diskussioner om könsjämlighet och maktrelationer. Vi vill också undersöka den svenska regeringens handlingsplan för en feministisk utrikespolitik och undersöka om den öppnar dörren för nya allianser.

Solidaritetscirkel

Afrikagruppernas arbete utgår från solidaritet, rättvisa, jämlikhet mellan könen och ömsesidig respekt. Därför måste Afrikagrupperna vara medvetet om sin egen makt som donator. Dessutom är en viktig del av vår förändringsteori att koppla samman det arbete som våra partnerorganisationer i södra Afrika gör med information, aktivism, penninginsamling och påverkansarbete i Sverige. Solidaritetscirkeln är ett sätt att visualisera solidaritet med betoning på konsekvens och dynamisk fördelning. Solidaritetscirkeln bygger på principerna om jämlikhet och ömsesidig respekt mellan parter. Solidaritetscirkeln är uppbyggd kring frågor som är relevanta för både nord och syd, eller som har kausala kopplingar däremellan. Den är ett sätt att ta sig an lokala orättvisor globalt och att koppla samman personer som arbetar mot samma mål. Människor som påverkas av orättvisa bör vara i centrum för allt arbete med att få upp frågor på agendan.

Under den period som denna strategiska plan täcker vill Afrikagrupperna göra det möjligt för solidaritetscirkeln att utvecklas. Vi måste hitta sätt att koppla samman våra medlemmar,

donatorer, personal, partners och praktikanter för att stärka partnerskap, våra partners arbete och budskapet i vårt påverkansarbete. Vi vill inte tvinga fram kopplingar mellan aktörer och rörelser utan låta dem växa fram naturligt.

Partnerskap och samarbete

Afrikagrupperna har valt att inte vara en verkställande organisation utanför Sverige och arbetar därför med partners i södra Afrika som delar vår vision och verkställer våra gemensamma mål. I och med det strategiska valet blir det mycket viktigt att välja rätt partnerorganisationer. Det är också avgörande för Afrikagrupperna att alliera sig med strategiska organisationer och andra intressenter på andra sätt. Denna strategi är av stor vikt för vår förändringsteori.

Under den period som denna strategiska plan täcker måste Afrikagrupperna hitta partners som särskilt fokuserar på kvinnor och ungdomar och som arbetar mot kvinnoförtryck. Vi behöver också fler partners som arbetar regionalt. Detta innebär att vi eventuellt måste öppna upp för att stödja organisationer som har sin bas i andra sydafrikanska länder än de fem vi nu har verksamhet i. Vi kan också behöva bli mer flexibla vad gäller att ge olika sorters stöd för att stötta där det behövs mest. Vi måste också ansöka om finansiering hos andra donatorer än Sida. När vi väljer nya partners måste vi ta deras förmåga att bidra till vår penninginsamling och arbete med kommunikation och att hitta nya allianser och samarbetsformer i beaktning. Vi kommer också att fördjupa befintliga partnerskap som har fokus på solidaritetscirkeln och bedöma nuvarande partners i relation till våra strategiska val och mål för att se till att vi har en balans mellan partners som arbetar på alla nivåer: policyer, attityder, normer och kunskap. När vi arbetar med Västsahara bör samarbete med en partnerorganisation i Västsahara eller flyktinglägren övervägas.

Organisering och mobilisering med rättighetsbaserad approach

Förändring främjas inte automatiskt av privilegierade människor med makt. Det måste drivas av rättighetsinnehavare, särskilt personer som är marginaliserade och lever i fattigdom och av organisationer som stödjer deras arbete. Civilsamhällets organisationer har en viktig roll i detta. Förändringar börjar dock alltid i människors eget engagemang och arbete med organisering. Människor på gräsrotsnivå måste vara den drivande kraften i arbetet med att förändra sina levnadsvillkor, liksom i det bredare arbetet med strukturell förändring. Att boosta människor på gräsrotsnivå innefattar uppbyggnad av kapacitet och självförtroende, att hitta sätt att få tillgång till verktyg och resurser för förändring, liksom att utveckla en politisk förståelse för samhälle och processer och förmågan att agera för förändring. Afrikagrupperna stödjer mobilisering av människor som direkt påverkas och kommer att dra nytta av förändring, i enlighet med principen *"Ingenting om oss eller för oss utan oss."*

En rättighetsbaserad approach kopplar samman utveckling och mänskliga rättigheter (i synnerhet den allmänna deklARATIONEN om mänskliga rättigheter samt andra deklARATIONER från FN). Personer som bör ha/har dessa rättigheter är rättighetsinnehavare och de som bör ombesörja och garantera/ombesörjer och garanterar rättigheterna (i synnerhet statliga strukturer) är ansvarstagare. Afrikagrupperna kommer att fortsätta stödja organisationer som förespråkar mänskliga rättigheter och lyfter fram överträdelser mot de mänskliga rättigheterna. Våra partnerorganisationer stödjer rättighetsinnehavare på olika sätt för att göra det möjligt för dem att kräva sina rättigheter och sätta press på ansvarstagare att göra sin plikt. Befintliga lagar och deklARATIONER kan användas för att ge extra kraft i detta arbete och som stöd för ökat medvetande om mänskliga rättigheter.

Fler människor måste bli aktiva i arbetet för förändring, både i Sverige och i södra Afrika. Därför är en viktig strategi i vårt arbete att främja och stödja mobilisering och organisering av människor, inklusive rörelsebyggande, och att därmed stärka civilsamhället. Vi mobiliserar och uppmuntrar aktivism i Sverige som stöd för vårt bredare arbete för strukturell förändring. Afrikagrupperna tror att organisering är en avgörande kraft för förändring, så vår strategi är att utveckla vår förmåga att stödja mobilisering samt organisationer, rörelser och andra förändringsfaktorer. Vi lägger särskilt fokus på att hitta och koppla samman livfulla kvinno- och ungdomsrörelser. Vi kommer att fortsätta stödja befintliga nätverk och solidaritetsinitiativ – från lokal till global nivå – med fokus på att skapa utrymmen. Vi kommer att undersöka möjligheterna med nya sätt att skapa plattformar på, eventuellt genom att blanda olika strategier.

Kunskapsdriven organisation

Kunskap är avgörande i vår förändringsteori. Intern kunskap och kompetensbyggande är nödvändigt för att vi ska förbli relevant som organisation, för att omvärdera problem och utföra påverkansarbete. Våra partnerorganisationer är ovärderliga kunskapskällor och som regional organisation är vi i ställning att samla information och analysera den ur ett regionalt perspektiv. En kunskapsdriven organisation handlar, i likhet med solidaritetscirkeln, om att ta bort hierarkiska hinder och att främja kunskaps- och maktspridning. Afrikagrupperna gör strategiska val av partners som bygger och delar med sig av kunskap, särskilt när det gäller att öka medvetandet om mänskliga rättigheter och hur man kräver dem från ansvarstagare. Vi bjuder också in partners att påverka våra beslut, till exempel i arbetet med denna strategiska plan.

Om vi ska lyckas med att mobilisera och bygga kunskap är skapandet av utrymmen och plattformar för människor, särskilt kvinnor, avgörande. Att samlas ökar känslan av styrka och förmåga att initiera förändring samt ger kollektivt stöd med egna problem. Plattformar och möten är viktiga för att individer och grupper ska kunna dela erfarenheter och kunskap, skapa allianser och utforma gemensamma strategier. Under den period som denna strategiska plan täcker ska Afrikagrupperna fortsätta att erbjuda regionala plattformar i södra Afrika och Sverige (konferenser, utbyten, o.s.v.).

Påverkansarbete och lobbying

Att lyckas påverka politiker, policymakare och andra intressenter med syfte att skapa förändring på policynivå kräver starkt och välförankrat påverkansarbete baserat på konkreta exempel, bevis och autentiska fall. Dessa budskap ska helst ges direkt av de människor som påverkas av orättvisorna snarare än av Afrikagrupperna. Därför gör vi det möjligt för dem, i samarbete med individerna och grupperna, att själva framföra sina krav till beslutsfattarna, både lokalt och globalt.

Under den period som denna strategiska plan täcker kommer Afrikagrupperna att fortsätta samarbeta med och bidra till befintliga allianser inom svenskt och europeiskt civilsamhälle. Detta ger vårt budskap och arbete tyngd. I Sverige och Europeiska Unionen ska vi fortsätta med vårt informationsarbete och påverkansarbete genom att påvisa kopplingarna mellan fattigdomens orsaker och symptom och hur hållbar strukturell förändring är möjlig i en cirkel av ömsesidig solidaritet. Vi kommer att försätta basera vårt påverkansarbete på bevis från våra partnerorganisationer.

2. Övergripande mål för Afrikagruppernas strategiska plan

För att nå vår vision om en rättvis värld har vi två övergripande mål. Vi vill att vårt arbete leder till: **Rättvisa maktstrukturer** och **Rättvis fördelning av resurser**.

Påverkansmål 1: Rättvisa maktstrukturer

2.1. Effektmål

2.1.1. Ökad beslutsfattningsmakt för kvinnor vad gäller naturresurser och hur de används

Efter nya upptäckter av mineraler och intensifieringen av storskaliga investeringar i mark i södra Afrika hotas regionen av exploatering. Extraktivism, centrering av ekonomier kring extraktion och export av råa naturresurser, ökar hastigt i flera länder i södra Afrika. De politiska eliterna är ofta aktiva mäklare i dessa investeringar. Flertalet ekonomier är upptagna med produktivitet och den ekonomiska vinst de får från storskalig gruvdrift medan frågor som rör miljö och mänskliga rättigheter ofta försummas.

Den globala konkurrensen om mark har intensifierats, vilket har lett till storskaliga investeringar i mark i syfte att producera bränsle, foder och mat, huvudsakligen för export. I södra Afrika har detta lett till ökad landgrabbing, att småbönder tvingas bort från sin mark. Effekten på matsäkerhet och matsuveränitet har varit allvarlig i regionen eftersom den mark som ”grabbas” sällan används för matproduktion. När familjer tvingas flytta minskar deras förmåga att bruka mark och därmed att försörja sig själva. Detta har omedelbara och allvarliga konsekvenser, särskilt för barnen i hushållet.

Kvinnor i södra Afrika producerar den stora merparten av lokal mat men har sällan formell rätt till marken de brukar. Man konsulterar heller inte människor i samhället när det gäller investeringar som görs. När de konsulteras är det samhällets ledare (mestadels män) som tillfrågas om frågor som påverkar hela samhället.

Om kvinnor ska få mer makt över naturresurserna och hur de används måste de organisera sig och kräva sina rättigheter. Strukturer behöver ändras, investerare och lokala och nationella beslutsfattare måste ta med de effekter som investeringar i mark har på kvinnor och deras förmåga att producera mat för lokalsamhället i beräkningarna.

Under perioden ska Afrikagrupperna:

- Stödja organiseringen av kvinnorörelser som arbetar för att säkerställa sin rätt till mark.
- Stödja mobiliseringen som har som mål att hindra investeringar i mark och gruvdrift som leder till landgrabbing.
- Påverka investerare och beslutsfattare på lokal, nationell och global nivå att respektera mänskliga rättigheter och involvera kvinnor.
- Skapa plattformar där kvinnor kan bekämpa det patriarkala systemet och kräva sina rättigheter.
- Stödja inkluderingen av män i arbetet för jämlikhet mellan könen.
- Stödja befintliga nätverk och solidaritetsinitiativ från lokal till global nivå.
- Använda befintliga plattformar för att göra det möjligt för partnerorganisationer och deras målgrupper att mötas.
- Hitta fler partners med särskilt fokus på kvinnor och ungdomar.

2.1.2. Minskade negativa effekter på kvinnor orsakade av extraktivism

Klimatförändringarna och miljöproblemen innebär både ett kortsiktigt och ett långsiktigt hot mot samhällen i södra Afrika. Detta påverkar särskilt människor i fattigdom som lever på småskaligt jordbruk och är sårbara för ändringar i klimatet.

Utländska investeringar i mark och utvinning av mineraler är ofta problematiska och leder till miljöförstöring och överträdelser mot de mänskliga rättigheterna på lokalnivå, samt bidrar till klimatförändringarna på global nivå. Några resultat av extraktivism kan vara förgiftat vatten och luftföroreningar, vilket har stora konsekvenser för människors hälsa. Gruvarbetarnas familjer, särskilt kvinnor, får bära bördan av de negativa konsekvenserna av gruvorna. Det är nästan alltid kvinnor som tar hand om gruvearbetarna när deras hälsa tryter. Kvinnor och barn som bor med gruvearbetare måste också hantera de negativa miljökonsekvenser och hälsoproblem som gruvorna leder till.

Migrantgruvearbetare tillbringar långa perioder borta från sina partners och familjer. Det är inte ovanligt att ha en fru hemma och en flickvän vid gruvan. Dessutom är sexarbete vanligt i gruvområden. Samtliga dessa faktorer bidrar till spridningen av HIV. Kvinnor, och därför även barn, är mer utsatta för industrins negativa effekter.

Den extraktiva industrin understöds av kvinnors oavlönade arbete i hemmet som innefattar vård av sjuka. Detta måste erkännas och åtgärdas. Påverkade kvinnor och deras allierade måste få större kunskap om de extraktiva industrierna och deras inverkan, samt bemyndigas och bli än mer resoluta i sin kamp.

Under perioden ska Afrikagrupperna:

- Skapa plattformar där unga kvinnor och tjejer kan slåss mot det patriarkala systemet och kräva sina rättigheter.
- Stödja inkluderingen av män i arbetet för jämlikhet mellan könen.
- Stödja befintliga nätverk och solidaritetsinitiativ – från lokal till global nivå – som fokuserar på att skapa utrymmen.
- Använda befintliga plattformar för att göra det möjligt för partnerorganisationer och deras målgrupper att mötas.
- Hitta fler partners som arbetar mot kvinnoförtryck.
- Stödja organisationer som utmanar befintliga normer, attityder och stereotyper.

2.1.3. Ökad respekt för, infriande av och skydd för sexuella och reproduktiva rättigheter

Stora delar av södra Afrikas befolkning nekas sina universella, grundläggande, mänskliga rättigheter vad gäller HIV och sexuell(a) och reproduktiv(a) hälsa och rättigheter (SRHR), inklusive rättigheter för homosexuella, bisexuella, transsexuella och intersexuella (HBTI). Patriarkala strukturer och normer i kombination med bredare sociala normer och fördomar hindrar människor från att utöva sina rättigheter och leva fritt från förtryck och diskriminering. Restriktiv abortlagstiftning (och brist på implementering där rätten till säker abort finns) nekar kvinnor och tjejer rätten att bestämma över sina egna kroppar och graviditeter. Detta innebär ett direkt hot mot kvinnor i allmänhet och unga kvinnor i synnerhet, eftersom de dör till följd av osäkra aborter.

Viljan att begränsa kvinnors rättigheter och möjlighet att bestämma över sina egna kroppar är ett globalt fenomen. Socialkonservativa partier är på frammarsch över hela Europa och fascister/högergrupper blir också starkare. Dessa grupper är för traditionella och konservativa

värden, mot abort och kvinnors frigörelse och rättigheter, samt HBTI-personer och jämlikhet mellan könen.

I många länder i södra Afrika är homosexuella handlingar förbjudna enligt lag. Dessutom finns det sociala normer och attityder i regionen som hindrar människor från att utöva sina rättigheter. Systematisk diskriminering och våld är allmänt utbrett. Det finns politiskt motstånd mot sexuella och reproduktiva rättigheter såsom abort och HBTI-rättigheter som ibland ses som kontroversiella och ”västerländska”.

Om kvinnor och flickor ska få rätt att bestämma över sina kroppar måste de veta vad deras rättigheter är. Samtidigt måste normer och attityder kring maskulinitet utmanas för att systemet och rådande strukturer ska förändras.

Under perioden ska Afrikagrupperna:

- Skapa plattformar där unga kvinnor och tjejer kan kämpa mot det patriarkala systemet och kräva sina rättigheter.
- Stödja inkluderingen av män i arbetet för jämlikhet mellan könen.
- Stödja organisationer som utmanar befintliga normer, attityder och stereotyper.
- Hitta en SRHR-organisation som bedriver påverkansarbete på policynivå för att få stater i regionen att ta sitt ansvar för att säkra allas rätt till sexuell(a) och reproduktiv(a) hälsa och rättigheter.
- Använda befintliga plattformar för att göra det möjligt för partnerorganisationer och deras målgrupper att mötas.
- Hitta fler partners som arbetar regionalt.
- Bedriva påverkansarbete i Sverige och EU för att påverka politiker, policymakare och andra beslutsfattare att garantera SRHR för alla.

2.1.4. Ett fritt Västsahara

Västsahara är Afrikas sista koloni, ockuperad av Marocko sedan 1975. Majoriteten av befolkningen bor i flyktingläger i Algeriets öken. Det pågår en kapplöpning om naturresurser i Västsahara, främst om olja, fisk och fosfor, där vinsterna går till Marocko och transnationella investerare, en del med kopplingar till Sverige. Investeringar och handelsavtal görs mellan Marocko, EU och andra parter för exploatering av Västsaharas naturresurser. Sahrawierna är inte inblandade i förhandlingarna och får inte några av vinsterna, vilket stärker incitamentet för en fortsatt ockupation. Sveriges riksdag röstade för att Sverige skulle erkänna Västsahara som stat 2012. Regeringen har ännu inte agerat på det.

Under perioden ska Afrikagrupperna:

- Samla allianser med andra organisationer som arbetar med Västsahara.
- Utforska möjligheterna att stödja organisationer i Västsahara och flyktinglägren.
- Bedriva påverkansarbete för att få Sveriges regering att erkänna Västsahara och påverka europeiska länder att göra detsamma.

Påverkansmål 2: Rättvis fördelning av resurser

Effektmål

2.2.1. En högre andel av vinsterna från naturresurserna gagnar kvinnor i området

Södra Afrikas infrastruktur och elförsörjning är utformad för att möta extraktiva företags behov men inte de behov som människorna som bor nära gruvorna har. I sammanhanget är Sydafrikas regionala dominans uppenbar. Sydafrika är del av BRICS (Brasilien, Ryssland, Indien, Kina och Sydafrika), vars globala betydelse ökar. Sydafrikas industriers behov av ström har lett till överenskommelser med grannländer som tillåter Sydafrika att importera ström från vattendammar och kolgruvor. Detta betyder att lokalbefolkningen inte har tillgång till den ström som producerats med deras naturresurser. Det är inte bara företag som exploaterar miljön och folket. Besluten fattas av regeringar som ofta arbetar i nära samarbete med privata investerare.

Export av ström som produceras genom kolbrytning är ett exempel på en industri som har allvarliga konsekvenser för miljön, förstör landskapet och förgiftar vattnet på lokal nivå, samt bidrar till klimatförändringarna på global nivå. Ett resultat är att sjukdomsriskerna och risken för för tidig död ökar. Detta drabbar samhället i stort, men barn och ungdomar drabbas hårdast.

Sett från ett resursperspektiv är miljö- och klimatförändringar starkt sammankopplade med orättvis och ojämlik fördelning av (natur)resurser. I många afrikanska länder och i Sverige finns en stark tro på att man genom att attrahera utländska investeringar får utveckling och jobb. Detta är uppenbart exempelvis när det gäller olja i Angola, diamanter i Zimbabwe och naturgas och kol i Moçambique. Även i Sverige inbjuds utländska företag att utforska naturresurserna och får skattebefrielser. De miljömässiga konsekvenserna får regeringen ta hand om.

Om naturresurserna ska komma kvinnor i lokalområdet till del måste kvinnorna organisera sig och göra sina röster hörda. Bara då kommer strukturer att ändras. Internationella investerare och stater måste ställas till svars för extraktivismens miljökonsekvenser.

Under perioden ska Afrikagrupperna:

- Skapa plattformar där kvinnor kan dela strategier för hur de kan kräva sin rätt till rent vatten, elektricitet och infrastruktur från lokala och nationella beslutsfattare.
- Stödja befintliga nätverk och solidaritetsinitiativ – från lokal till global nivå.
- Använda befintliga plattformar för att göra det möjligt för partnerorganisationer och deras målgrupper att mötas.
- Visa på kopplingarna mellan orsaker till och symptom på fattigdom i Sverige och inom EU.
- Stödja drabbade samhällen i att kräva sin rätt till det som naturresurserna ger.
- Bedriva påverkansarbete för introduktion av globala överenskommelser mot skatteflykt.
- Hitta fler partners som arbetar regionalt.

2.2.2. Ökade rättigheter för kvinnor att välja hållbar jordbruksproduktion

Kvinnor i södra Afrika producerar den stora merparten av den mat som konsumeras i lokalområdet. De är ofta familjeförsörjare och deras förmåga att producera mat är därför ytterst viktig, särskilt för hushållets barn.

Det produceras idag tillräckligt med mat i världen. Mer än 2 000 kalorier per person och dag, samtidigt som det förekommer svält och hunger på grund av hur mat distribueras och på grund av ohållbar matproduktion. FN:s före detta speciella rapportör för matsäkerhet, Olivier de Schutter, skrev i sin rapport från 2011 att vi med tanke på klimatförändringar och

befolkningsökning måste utveckla och stödja småskaligt, hållbart jordbruk. Storskaligt industrijordbruk är starkt beroende av konstgödsel och använder för mycket vatten och mark.

Sedan rapporten publicerades har den globala trenden varit ökade investeringar i storskaliga, industriella jordbruksprojekt, huvudsakligen med avsalugrödor. Investeringarna är privata bolag och offentliga/privata partnerskap mellan utländska biståndsdonatorer, afrikanska regeringar och privata företag. De senare är ofta stora företag som arbetar med säd och kemikalier. Detta har påskyndat kapplöpningen om mark i södra Afrika och har lett till en puff för ändrade säd- och marklagar i regionen. Dessa förändringar kommer att göra småbönder (kvinnor) beroende av företagets säd och minskar den biologiska mångfalden.

Brist på biologisk mångfald, lägre näringsvärden och brist på vitaminer i maten är bieffekter av industrijordbruk. Brist på näringsriktig mat är förödande för människor som lever med HIV och som får antiretroviral behandling. Klimatförändringar och miljöförstöring har allvarliga konsekvenser för jordbruk och småbönder som oftast är kvinnor. Kvinnor påverkas mer av klimat- och miljöförändringar på grund av sina sysslor, till exempel jordbruk, avfallshantering, att bära vatten och ved, samt ta hand om familjen.

Om inte kvinnor har tillgång till och kontroll över produktionsresurser – som mark – kommer hunger och fattigdom att finnas kvar. Policyer och investeringsmönster måste förändras för att kvinnor ska få ökade möjligheter att bedriva hållbart jordbruk. Istället för storskaligt industrijordbruk som kräver stora mängder vatten och konstgödsel och bidrar till klimatförändringarna måste matsuveränitet och stöd till småbönder öka.

Under perioden ska Afrikagrupperna:

- Skapa plattformar där kvinnliga småbönder kan kräva sina rättigheter.
- Stödja inkluderingen av män i arbetet för jämlikhet mellan könen.
- Stödja befintliga nätverk och solidaritetsinitiativ från lokal till global nivå.
- Använda befintliga plattformar för att göra det möjligt för partnerorganisationer och deras målgrupper att mötas.
- Bedriva påverkansarbete för att Sveriges och EU:s handels- och investeringspolicyer och målen om att minska hunger och fattigdom ska stämma överens med varandra.
- Hitta fler partners med särskilt fokus på kvinnor och ungdomar.

2.2.3. Mer jämlik fördelning i jordbruksproduktionens värdekedja

Kommersiellt jordbruk är en viktig exportsektor i södra Afrika. Sektorn skapar visserligen arbetstillfällen för människor som har dålig tillgång till formell utbildning, men den skapar även fattigdom då levnads- och arbetsvillkoren för jordbruksarbetare ofta är mycket dåliga. I sektorn är kvinnor, säsons- och migrantarbetare de mest marginaliserade grupperna. Kvinnor utgör majoriteten av prekära arbetare med lägre löner och minimal trygghet. Detta förstärker ojämlikheten mellan könen. Dessutom har kvinnor historiskt kontrakterats som sekundära arbetare med löner och förmåner som förhandlats genom de kontrakt som deras manliga partners haft. I värdekedjan för exporterade jordbruksprodukter förblir majoriteten av vinsten utomlands, vilket begränsar lokala arbetsgivares möjligheter att betala en lön som det går att leva på. Exporten av vin till Sverige med sina höga alkoholskatter illustrerar detta problem. Ungefär 75% av värdet stannar i Sverige (alkoholskatt och vinst till både staten och importörerna), medan jordbruksarbetarna bara får 3 – 5% av värdet. Slutligen minskar exportproduktion möjligheterna för lokal matproduktion och försörjning.

Om mer jämlik fördelning inom jordbrukets värdekedja och fler möjligheter för lokal matproduktion för småbönder ska uppnås krävs strukturella förändringar. Istället för att fokusera på exportproduktion bör småbönder och jordbruksarbetare uppmuntras att producera för sin egen matsuveränitet.

Under perioden ska Afrikagrupperna:

- Skapa plattformar där kvinnor kan kämpa mot det patriarkala systemet och kräva sina rättigheter.
- Använda befintliga plattformar för att göra det möjligt för partnerorganisationer och deras målgrupper att mötas.
- Stödja befintliga nätverk och solidaritetsinitiativ – från lokal till global nivå – med fokus på att skapa utrymmen.
- Visa på kopplingarna mellan orsaker till och symptom på fattigdom i Sverige och inom EU.
- Bedriva påverkansarbete i Sverige och EU för att påverka politiker, policymakare och andra inflytelserika intressenter i beslutsfattningsprocesser som rör den orättvisa fördelningen av vinster och resurser.
- Stödja inkluderingen av män i arbetet för jämlikhet mellan könen.
- Hitta fler partners med särskilt fokus på kvinnor och ungdomar.
- Hitta fler partners som arbetar mot kvinnoförtryck.

2.2.4. Bättre lön och arbetsvillkor för vård- och jordbruksarbetare

Arbetslöshet, särskilt bland unga, är en stor utmaning i södra Afrika, orsakad av brist på anställningsmöjligheter och yrkesutbildning. Tillgång till naturresurser som mark och vatten minskar, vilket gör det svårt för många att överleva. Dessa är några av anledningarna till varför människor migrerar.

Arbetsförhållandena på kommersiella jordbruk, för gruvarbetare, vårdarbetare och andra sårbara arbetare i regionen är mycket dåliga. Låga löner är regionens främsta fördel i konkurrensen med subventionerade europeiska produkter. Mimimilöner räcker oftast inte till för att försörja en familj och detta har omedelbara effekter på barn, då det resulterar i brist på mat, kläder, skolavgifter och skolmaterial. Rådande strukturer tvingar alltså familjer att prioritera sina begränsade resurser och det har ofta negativa konsekvenser för barnen, deras utbildning och möjligheter till en sund fysisk och intellektuell utveckling. Detta illustrerar tydligt vilken intensitet exploateringen kräver för att ekonomin ska fortsätta växa. Dessutom har migrantarbetare mindre tillgång till socialtjänst och sjukvård och påverkas i större utsträckning av HIV.

Primärvårdssystemen i södra Afrika är i nuläget starkt beroende av frivilliga och oreglerade vårdarbetare. Den hembaserade vårdsektorn är starkt kvinnodominerad i flertalet länder. Vårdarbetare är sällan formellt anställda, utan tar hand om mycket sjuka människor hemma för liten ersättning under svåra förhållanden.

Kvinnor och flickor har tillgång till utbildning och deltar fullt ut i arbetsmarknaden i lägre utsträckning än män och pojkar. Detta eftersom de har större ansvar för hushållet, syskon, barn och sjuka familjemedlemmar, samt på grund av normer och traditioner som prioriterar pojkars utbildning.

Utan inkomst är individer beroende av andra för sin försörjning, vilket minskar deras möjligheter att bestämma över sina egna liv. Höga anställningssiffror kräver välfungerande,

högkvalitativ barn- och äldreomsorg. I södra Afrika finns inte detta, vilket betyder att arbetet görs ändå – av oavlönade kvinnor.

Fackföreningar i regionen är i de flesta fall svaga och har lite utrymme att representera arbetares och arbetarklassens intressen. Korttidskontrakt, entreprenader, arbetskraftsförmedling (labour brokering) och hög arbetslöshet resulterar i minskad makt och kapacitet för arbetsorganisationer och fackföreningar att påverka arbetsförhållandena. I den nuvarande politiska situationen i Sverige och övriga Europa är en liknande utveckling tydlig.

För att vård- och jordbruksarbetare ska få högre lön och bättre arbetsvillkor måste policyer och strukturer ändras lokalt, regionalt och globalt. Föreningsfriheten måste utökas och bli allas rättighet – även i praktiken. Organisering och mobilisering måste utvecklas. Vård- och jordbruksarbetare, särskilt kvinnor, måste organisera sig för att göra sina krav på förändring hörda. Låga löner kan inte fortsätta att vara det enda sättet för södra Afrika att konkurrera med subventionerade europeiska produkter.

Under perioden ska Afrikagrupperna:

- Skapa plattformar där kvinnor kan kämpa mot det patriarkala systemet och kräva sina rättigheter från lokala och nationella beslutsfattare.
- Använda befintliga plattformar för att göra det möjligt för partnerorganisationer och deras målgrupper att mötas.
- Stödja organiseringen av kvinnorörelser.
- Stödja inkluderingen av män i arbetet för jämlikhet mellan könen.
- Stödja befintliga nätverk och solidaritetsinitiativ – från lokal till global nivå – som fokuserar på att skapa utrymmen.
- Hitta fler partners med särskilt fokus på kvinnor och unga.
- Hitta fler partners som arbetar med arbetsförhållanden.
- Hitta fler partners som arbetar mot kvinnoförtryck.
- Hitta fler partners som arbetar regionalt.
- Bedriva påverkansarbete som stöd för en lön man kan leva på (särskilt jordbruks- och vårdarbetare).

2.2.5. Bättre tillgång till HIV- och SRHR-relaterad offentlig sjukvård med särskilt fokus på unga

Ungdomar och unga kvinnor och män i södra Afrika saknar ofta tillgång till övergripande sexualundervisning, familjeplanering, preventivmedel, säkra aborter, eftervård efter aborter, samt förebyggande, testning och behandling av HIV och andra könssjukdomar. Lokala skillnader i hur tillgångar fördelas betyder att bara de som har råd med bra sjukvård har tillgång till det. I det här sammanhanget är klyftan mellan rika och fattiga på väg att bli större i takt med ökad privatisering av sjukvårdssektorn. Detta gör att det offentliga sjukvårdssystemet berövas än mer resurser. Svaga sjukvårdssystem betyder också att folkhälsan är sårbar. Det ökar risken att få HIV och andra könssjukdomar, att utveckla AIDS och uppleva komplikationer i samband med graviditet och förlossning. Regeringarna har det yttersta ansvaret för att ge människor tillgång till HIV- och SRHR-tjänster.

Patriarkala strukturer och normer i samhället marginaliserar kvinnor. Det leder till att kvinnor också är mer utsatta för HIV på andra sätt. I södra Afrika löper kvinnor större risk, inte bara för att de är mer mottagliga för viruset, utan för att de också måste ta hand om familjemedlemmar som lever med HIV. Kvinnor och flickor lever också med en ständig risk att utsättas för sexuella övergrepp och sexuellt våld.

Effektiv medicinsk behandling av HIV som gör viruset till en kronisk men hanterbar sjukdom istället för en dödlig sådan är tillgänglig och används mycket i det globala norr. Namibia och Sydafrika har världens största program för förebyggande av smittspridning från mor till barn, antiretrovirala medel (ARV) och testning. Väsentligt utökade ARV-program till trots har stora delar av regionens befolkning inte tillgång till behandling. Detta har flera orsaker, till exempel det stigma som hindrar människor att testas, samt för få kliniker. Även om medicinerna är gratis är transportkostnaderna till klinikerna höga. Ytterligare en viktig faktor är bristen på näringsrik mat. Utan tillräckligt näringsrik mat är det svårt att hålla sig till HIV-behandlingen.

Tillgång till laglig och säker abort, mödravård, preventivmedel, antiretroviral behandling och information är avgörande för att rädda liv. Alla människor, särskilt tjejer och kvinnor, behöver tillgång till högkvalitativ sjukvård, information och stöd. Civilsamhället måste mobilisera för att få stater att ta sitt ansvar för att säkra medborgarnas rätt till HIV-behandling, prevention och lindring och allas rätt till SRHR.

Under perioden ska Afrikagrupperna:

- Skapa plattformar där unga kvinnor kan kämpa mot det patriarkala systemet och kräva sina rättigheter,
- Stödja inkluderingen av män i arbetet för jämlikhet mellan könen.
- Stödja organisationer som utmanar befintliga normer och stereotyper.
- Stödja partners som arbetar med att leverera tjänster samt påverkansarbete och utmaning av stereotyper och normer.
- Stödja befintliga nätverk och solidaritetsinitiativ – från lokal till global nivå – med fokus på att skapa utrymmen.
- Använda befintliga plattformar för att göra det möjligt för partnerorganisationer och deras målgrupper att mötas.

3. Förutsättningar och resurser

För att lyckas utveckla våra utvalda strategiska områden och nå de mål vi satt i denna strategiska plan måste vissa förutsättningar finnas. Dessa är huvudsakligen finansiering, penninginsamling, kommunikation och aktivism. Av dessa är förmågan att finansiera Afrikagruppernas och våra partners arbete förutsättning nummer ett. För att lyckas måste vi hålla kvar nuvarande stora finansiärer såsom Sida och Radiohjälp, hitta nya finansiärer – såsom stiftelser och privata företag – samt öka organisationens finansiering från allmänheten.

3.1. Finansiering

Förutom allmänt ökad finansiering är Afrikagruppernas största utmaningar gällande finansiering 1) förmågan att finansiera aktiviteter i Sverige och 2) att bli mindre beroende av Sida som enda finansiär av merparten av vårt arbete.

Sida finansierar för närvarande över 80% av Afrikagruppernas arbete. Konkurrensen om Sidas finansiering för utvecklingssamarbete intensifieras. De tillgängliga medlen minskar på grund av en eskalering av nationella kostnader för migration som inkluderas i Sidas budget. Sidas nya fokus på innovation och investeringar är även något som kommer att påverka deras bedömning av Afrikagrupperna.

Det kan dock finnas bättre förutsättningar att få EU-medel för vårt utvecklingsarbete, men detta och andra sorters finansiering från internationella donatorer har inte varit vårt fokus ännu. Nödvändigheten i att öka finansieringen har prioriterats över minskat beroende av Sida.

3.2. Penninginsamling

Afrikagrupperna har visat en anmärkningsvärd ökning i penninginsamling de senaste två åren. Trender i samhället visar att människor är mer öppna för att förbinda sig att ge gåvor, en stor samhällsgrupp har ökade ekonomiska marginaler och donationer från företag växer. Trender visar även att det blir alltmer viktigt för svenska donatorer att vara informerade om resultaten deras donation leder till. Ju mer de kan "följa pengarna" och ju tydligare effekten av deras stöd är, desto bättre. Det är kostsamt att öka penninginsamlingen och antalet donatorer och Afrikagruppernas tillgångar är på upphällningen. Det är därför viktigt att penninginsamling fortsätter att vara ett prioriterat område och att alla delar av organisationen hjälper till i den processen.

Hjärtat i Afrikagruppernas penninginsamling är arbetet och berättelserna från våra partners. För att kunna möta våra målgruppers krav måste vi dela våra partners erfarenheter av effekten av deras arbete. Detta måste innebära större tillgång till berättelser, foton och – i sinom tid – även videor. Dessutom måste vi visa hur vårt arbete gör skillnad. Vårt val av partners och vår förmåga att dela berättelser om förändringar i frågor som intresserar våra målgrupper i Sverige är därför av största betydelse. Detta måste därför tas med i beräkningarna i beslutsprocessen kring framtida partners.

För att öka penninginsamlingen mer ska Afrikagrupperna under perioden:

- Prioritera penninginsamling under hela den period som den strategiska planen täcker och prioritera det arbete som personalen gör för att underlätta penninginsamling.
- Ta med penninginsamling och kommunikation i beräkningarna när:
  - vi väljer och utvärderar partners (vad gäller metoder, frågor och målgrupper).
  - vi överväger vilken sorts ekonomiskt stöd som ges.
  - vi utvecklar nya rapporteringsrutiner.
- Utveckla effektiva rutiner för att samla berättelser och korrekta resultat som uppnås i vårt utvecklingsarbete.
- Utveckla vår dialog med partners gällande deras roll i Afrikagruppernas finansiering och penninginsamling.
- Utforska nya vägar för internationell och nationell finansiering.

3.3. Medlemmar

Afrikagrupperna är en medlemsbaserad och demokratisk solidaritetsorganisation. Medlemmarnas deltagande är en viktig aspekt av organisationsdemokratin. Medlemmar som är aktiva är ofta med i en lokalgrupp. Lokalgrupper är medlemsdrivna och organiserade på olika sätt.

Alla medlemmar har möjlighet att påverka beslut om organisationens långsiktiga riktning och styrning, framförallt genom årsmötet. En del medlemmar har uttryckt en önskan om att kunna påverka verksamhetsprocesser mer. Den allmänna trenden i Sverige visar att frivilligengagemang är relativt högt och att det inte visar några tecken på att avta, men antalet medlemmar i Afrikagrupperna har minskat de senaste åren. Eftersom medlemmarna är basen för vår organisation måste vi hitta sätt att vända den utvecklingen.

Vi erbjuder våra medlemmar möjligheter till aktivism mot orättvisor och möjligheter att koppla ihop aktivister i Sverige och södra Afrika. Vi behöver också hitta sätt att engagera unga människor och tänka om vad gäller vårt arbete med medlemmar och aktivism. Därför värdesätter vi alla olika sorters medlemsaktiviteter lika och ser påverkansarbete, medvetandehöjande och penninginsamling som lika viktiga. Approachen kräver ett starkare fokus på vad Afrikagrupperna kan erbjuda och måste sätta medlemmarnas behov, passion och begränsningar i centrum.

För att lyckas med att stärka organisationsdemokratin och olika sorters engagemang ska Afrikagrupperna:

- Utforska och utveckla medlemmarnas roll i relation till organisationsdemokratin.
- Utforska nya approacher till att involvera medlemmar, lokalgrupper och ickemedlemmar.
- Utforska vad medlemmarna förväntar sig från sitt medlemskap.
- Utveckla metoder som kopplar samman våra medlemmar, personal, partners och praktikanter för att stärka partnerskap och våra partners arbete, samt forma demokrati.
- Identifiera attraktiva erbjudanden för medlemmarna för att behålla dem vi har och locka nya.

3.4. Personal

En av organisationens viktigaste resurser är personalen. Personalen bör ha en bred blandning av kompetenser och erfarenheter och bör uppmuntras att hålla sin kunskap ständigt uppdaterad.

All personal måste ha en tydlig bild av hur uppgifter, ansvarsområden och ansvarslinjer fördelas. Intern kommunikation måste vara öppen och effektiv. Arbetsklimatet ska skapa utrymme för delaktighet, kreativitet och individuell utveckling inom ansvarslinjerna. Individuell kompetens, kunskap, erfarenhet och preferenser ska användas på det mest effektiva sättet. Arbetsklimatet bör också uppmärksamma framgångar och små framsteg, samt erbjuda möjligheter att lära sig av misstag.

All personal ska ha möjlighet och känna ansvaret att agera visselblåsare om nödvändigt.

Det är ledningens ansvar att ge personalen tillräckligt med tid och lämpliga verktyg för att utföra och slutföra sina uppgifter. Som arbetsgivare måste Afrikagrupperna förstå att både nätverkande och ledning är viktiga och tidskrävande uppgifter i vår bransch.

Som organisation främjar Afrikagrupperna global solidaritet och rättvis fördelning av resurser. Lönepolicyn måste reflektera dessa värden.

Vi tror att riktigt lyckat teamwork uppnås av grupper som visar stor mångfald vad gäller kön, etnicitet, ålder och eventuella funktionsnedsättningar. Afrikagrupperna kommer därför att betona det i alla sorters rekryteringar.

Afrikagrupperna tror även att personal kan göra sitt bästa om de mår bra och har en positiv balans mellan arbetstid och privatliv. Afrikagrupperna kommer därför att ha ambitionen att anpassa arbetstider och bidra till regelbunden fysisk träning för att uppmuntra personalens välbefinnande.

Under planeringsperioden ska Afrikagrupperna:

- Förbättra sina planeringsverktyg så att personalen används på det mest effektiva sättet.
- Förbättra sina rekryteringsmetoder för att uppnå mångfald i personalen.
- Utveckla ett hälsoprogram för personalen.
- Utveckla riktlinjer och verktyg för en visseblåsarfunktion.

4. Kommunikation

För att få bättre genomslag med vår kommunikation är det mycket viktigt att vi ökar medvetandet om Afrikagrupperna samtidigt som vi måste få människor att förstå hur vi arbetar och att lära sig om situationen i södra Afrika. Den huvudsakliga målgruppen för Afrikagruppernas externa kommunikation är visserligen individer i Sverige, men det är också mycket viktigt att vara välkänd bland institutioner, andra civilsamhälleliga organisationer, partnerorganisationer och andra relevanta aktörer.

Människor får i nuläget mer information från ett större utbud av kanaler än någonsin tidigare. Kommunikationssätten förändras snabbt. Oavsett vilken kommunikationskanal som används finns det ett ökat behov för budskapen att vara koncisa och rakt på sak, att använda mer personlig kommunikation och mer visuella hjälpmedel som foto och video. Det är nödvändigt att anpassa all vår kommunikation till dessa trender.

Ökad global förståelse är en viktig förutsättning för minskad fattigdom och ökad solidaritet. Kommunikation måste därför vara en integrerad del av Afrikagruppernas utvecklingssamarbete. För att visa att hållbar strukturförändring bara är möjlig genom en cirkel av ömsesidig solidaritet är det avgörande att koppla ihop vårt arbete i södra Afrika med kommunikationen och påverkansarbetet i Sverige.

Under perioden ska Afrikagrupperna:

- Fortsätta att öka medvetandet och sprida kunskap om våra partnerorganisationers arbete i södra Afrika.
- Bidra till att en rättvis bild av Afrika visas genom att erbjuda alternativa informationskällor och påverka stora medieföretag.
- Aktivt delta i debatter och diskussioner om vikten av svenskt och internationellt utvecklingssamarbete.
- Nå ut till en större målgrupp genom att samarbeta med nya aktörer.
- Samarbeta med partnerorganisationer i vår kommunikation och i våra opinionsbildande aktiviteter.
- Få igång ett övergripande och välfungerande system för intern kommunikation.
- Utforska hur vi ska arbeta med kommunikation i södra Afrika.